

A photograph of a woman in a colorful headscarf smiling and holding a basket of green peppers. In the background, other people are visible in a market setting.

Partners in
ontwikkeling

Hulp en
handel

Nederland is internationaal een voorloper in het combineren van handel met ontwikkeling.

Dat is ook niet zo gek, we hebben in Nederland een lange traditie van constructief overleg waarbij werkgevers en werknemers afspraken met elkaar maken. Dat levert vaak win-win situaties op en dat betaalt zich ook internationaal uit. Samen met Nederlandse ambassades werken CNV Internationaal en Mondiaal FNV aan hulp en handel in het kader van het combinatielandenbeleid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit programma nadert dit jaar zijn afsluiting en daarom informeren wij u graag over het belang van dit programma.

In dit programma organiseren we sociale dialoog met diverse partners, zowel bedrijven, de overheid als organisaties van werkenden in productielanden. Dat doen we binnen diverse waardeketens, van zowel voeding, mijnbouw, afvalrecycling als textiel. Mondiaal FNV en CNV Internationaal werken al tientallen jaren met vakbondspartners in productielanden aan verbetering van werk en inkomen. Hiermee zijn vertrouwensrelaties en capaciteiten opgebouwd, waardoor we samen resultaten bereiken in landen waar sociale dialoog niet vanzelfsprekend is.

Vakbonden spelen een essentiële rol in de bevordering van handel die bijdraagt aan ontwikkeling, een echte win-win situatie. Dankzij hun inspanningen krijgen Nederlandse bedrijven betrouwbare lokale partners, zoals fabrieken met tevreden werknemers en leveringszekerheid. Vakbonden zorgen voor leefbare lonen en formele werkgelegenheid, wat betekent dat bedrijven handelen met partners die arbeidsrechten respecteren. Dit is niet alleen van belang voor de Europese rapportageverplichtingen en aankomende wetgeving, maar draagt ook bij aan economische ontwikkeling en eerlijk werk (Ontwikkelingsdoel SDG 8). Hierdoor profiteren zowel Nederlandse bedrijven als werknemers lokaal.

Het hulp- en handelprogramma Voorbeelden uit Afrika en Azië

Vakbonden dragen bij aan nieuwe banen en meer zekerheid voor jongeren in de tuinbouw.

SENEGAL

Betere werkomstandigheden en formalisering in de tuinbouw dragen bij aan economische groei en internationale voedselzekerheid

Dankzij het budget voor hulp en handel heeft CNV Internationaal onderzoek gedaan naar de werkomstandigheden in de tuinbouwsector in Senegal.

Hieruit blijkt dat werkenden in deze arbeidsintensieve sector in een kwetsbare positie zitten, veroorzaakt door te lage lonen, onveilige werkomstandigheden, ongelijkheid, gebrek aan wettelijke bescherming en uitbuiting. Het meeste werk gebeurt informeel, zonder arbeidscontract. Dit maakt het voor werkenden - en voor vakbonden - extra moeilijk

om voor hun rechten op te komen. Tegelijk is het ook voor bedrijven lastig om aan te tonen dat mensen een eerlijk loon ontvangen. CNV Internationaal nam daarop het initiatief voor een netwerk gericht op samenwerking van vakbonden, bedrijven, lokale organisaties en overheden. Samen kunnen zij deze risico's aanpakken en werken aan betere werkomstandigheden en formalisering van werk. Dit levert ook nieuwe banen en meer zekerheid op voor de jonge Senegalese bevolking.

Kijk ook de video op cnvinternationaal.nl/hulphandel.

INDONESIË

Cao-afspraken in nikkelbedrijven dragen bij aan de due diligence van Nederlandse bedrijven

Indonesië bezit een van 's werelds grootste nikkel-reserves en produceert bijna de helft van dit onmisbare metaal voor de energietransitie.

In een poging om de eigen economie te versterken, verbood Indonesië de uitvoer van ruwe nikkel. Daardoor ontstond op Sulawesi in extreem tempo een enorme nikkelverwerkende industrie. De werk- en leefomstandigheden zijn helaas erbarmelijk. Bij een tragische brand in een van de nikkelsmelterijen op Sulawesi in december 2023, vielen 21 doden en tientallen gewonden. Lokale vakbonden kwamen met een pakket eisen richting bedrijven om de veiligheid en de arbeidsomstandigheden te verbeteren. Met hulp van CNV Internationaal zijn concrete voorstellen uitgewerkt voor betere persoonlijke beschermingsmiddelen en realistischer productietargets. De vakbonden nemen deze voorstellen om de risico's terug te brengen mee in de cao-onderhandelingen. Het vastleggen van afspraken in cao's draagt bij aan de due diligence van Europese bedrijven. Verbeteringen zijn

Veilig naar het werk dankzij shuttle-bussen van het bedrijf.

daardoor concreet vastgelegd en de naleving kan beter gecontroleerd worden. Met steun van CNV Internationaal leidde overleg tussen vakbonden en bedrijven inmiddels tot de eerste verbeteringen.. Zo rijden er nu shuttle-bussen, waardoor mensen veilig op hun werk kunnen komen. Voorheen moesten werknemers - ook zwangere vrouwen - 3,5 km lopen langs een heel gevaarlijke weg. Bedrijven zien de waarde van dit vakbondswerk en sommigen voorzien daarom ook in kantoorruimte en financiële ondersteuning om vakbondswerk op hun terrein mogelijk te maken.

INDIA

Fatsoenlijk werk en OSH op de radar bij Nederlands bedrijfsleven

Mondiaal FNV werkt binnen dit programma in twee sectoren in India: tuinbouw en afvalbeheer. Het werk binnen dit hulp- en handelprogramma heeft in het eerste jaar mooie samenwerkingen laten zien met de Nederlandse ambassade, het Nederlandse bedrijfsleven en andere relevante stakeholders.

Dankzij vakbonden laten werknemers hun stem horen over gevaarlijke pesticiden.

Vakbonden zijn meer betrokken geraakt bij evenementen en handelsmissies. Het belang van thema's als *fatsoenlijk werk* (*decent work*) en *Occupational Safety and Health (OSH)* is zo steeds zichtbaarder op de radar van het Nederlandse bedrijfsleven. Hierdoor zijn zij beter voorbereid op de aankomende internationale MVO-wetgeving. Dankzij dit hulp- en handelprogramma zijn 10.000 werkers in de tuinbouwsector aangemeld bij een vakbond, waarvan 68% vrouwelijke werkers. Dit is een belangrijke mijlpaal. Werkers worden nu beter vertegenwoordigd, bijvoorbeeld in onderhandelingen met de overheid over minimumlonen. Samen kunnen zij hun stem laten horen naar zaadproducenten en bedrijven, over de impact van gevaarlijke pesticiden. Jongeren en vrouwen zijn ook dankzij de activiteiten van het programma meer betrokken geraakt. Zo zijn 29 jongeren getraind in het afnemen van enquêtes en 50 vrouwelijke leiders getraind op het gebied van seksuele intimidatie op de werkplek, agressie tegen vrouwen en hoe een vrouwenwaakzaamheidscomité op te bouwen en te versterken. Tevens krijgt informeel werk dankzij het programma meer aandacht, wat belangrijk is voor het behalen van Ontwikkelingsdoel SDG 8. Bij een rondetafelbijeenkomst van de Nederlandse overheid met diverse stakeholders is specifiek onderzoek naar de informele sector uitvoerig besproken.

BANGLADESH

Nederlandse bedrijven kunnen voortgang volgen dankzij betere data

In Bangladesh hebben partnervakbonden van Mondiaal FNV, dankzij dit hulp- en handelprogramma, goed kunnen onderhandelen met de overheid over leefbare lonen in de leer- en textielsector.

Door ondersteuning van Mondiaal FNV bij de organisatie en capaciteitsopbouw van vakbonden, is er uiteindelijk een hoger minimumloon voor de sector onderhandeld. Deze ontwikkeling biedt hoop en maakt het belang van de betrokkenheid van vakbonden duidelijk. Vakbonden blijven ook technologisch innoveren. Verbetering van data-tools maakt de ontwikkelingen transparanter. Deze data helpt bij het voeren van een sociale dialoog tussen vakbonden en bedrijven. En ook belangrijk voor Nederland, is dat door deze data de voortgang goed te volgen is aan het eind van

de handelsketen bij Nederlandse bedrijven. Dankzij de fondsen van het programma zijn er eerste stappen gezet naar het verbeteren van kennis en middelen voor technologische innovatie op vakbondsniveau.

Vakbonden onderhandelen over leefbare lonen.

Human Rights Due Diligence en de rol van vakbonden

Onze programma's in onder andere de metaalmijnbouw en de tuinbouw laten zien hoe hulp en handel elkaar versterken. De samenwerkingen met de Nederlandse overheid, de ambassades, het Nederlandse bedrijfsleven en lokale vakbonden dragen bij aan ontwikkeling waarvan iedereen beter wordt.

Als misstanden op de werkvloer niet voorkomen of opgelost worden, dan heeft dat grote gevolgen voor de leveringszekerheid en uiteindelijk ook het imago van bedrijven. Daarnaast hebben grote Nederlandse bedrijven baat bij het betrekken van vakbonden, vanwege aankomende MVO-wetgeving, zoals de Europese Corporate Sustainability Due Diligence Directive CSDDD. Zij hebben immers de verplichting om goed in kaart te brengen hoe de waardeketen in elkaar steekt en welke problemen opgelost moeten worden. Door deel te nemen aan samenwerkingen in het hulp- en handelprogramma hebben Nederlandse bedrijven op dit gebied een voorsprong, die hen ook

concurrentievoordeel geeft. Dit programma laat concreet zien hoe meerdere stakeholders hier gezamenlijk aan werken, met positieve impact in productielanden.

Het hulp- en handelprogramma in de combinatie-landen stopt eind 2025. Continuering is nodig om te zorgen dat de effecten van de huidige activiteiten op langere termijn aanhouden. Met de aankomende wetgeving is dit des te meer relevant. Dit biedt kansen voor Nederlandse ambassades, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het (Nederlands) bedrijfsleven en vakbonden om intensiever samen te werken aan eerlijk werk en ontwikkeling.

Kansen verkennen voor samenwerking?

Voor meer informatie, scan de QR-code of ga naar: <https://ap.lc/qZXtD>

Neem contact met ons op via:

CNV Internationaal

Elles van Ark, Managing Director
e.vanark@cnv.nl +31 6 2818 8972

Anne Wehkamp, Strategisch beleidsadviseur
a.wehkamp@cnv.nl +31 6 8359 4085

Mondiaal FNV

Karen Brouwer, Directeur
karen.brouwer@fnv.nl +31 6 1002 6540

Dimple Sokartara, Beleidsmedewerker Human Rights Due Diligence & Combi-track
dimple.sokartara@fnv.nl +31 6 2825 6628